

Handläggare: Karin Aronsson
Telefon: 08-508 09 395

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Ansökan till Socialstyrelsen om utvecklingsmedel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden

Förslag till beslut

Stadsdelsförvaltningens ansökan om 995 tkr i utvecklingsmedel godkänns.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

Socialstyrelsen inbjuder landets kommuner till att ansöka om utvecklingsmedel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Den sociala enheten vid Norrmalms stadsdelsförvaltning vill fortsätta och utveckla det arbete som påbörjades 2006, att via en stärkt vårdkedja öka möjligheten till ett självständigt liv och eget boende för de mest utsatta, hemlösa med tungt missbruk och personer med komplexa vårdbehov. De sökta medlen motsvarar ett års lönekostnad för en heltidsanställning som boendelots och en heltidsanställning som case manager.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom vård- och omsorgsavdelningen.

Bakgrund

Regeringen har avsatt medel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att fördela medlen, totalt 47 700 tkr under två år. Medlen ska användas till utveckling av arbetssätt och arbetsorganisation för att möjliggöra en utveckling av långsiktiga och uthålliga strukturer. Satsningar som genomförs med andra aktörer kommer att prioriteras.

Regeringen har fyra strategiska mål när det gäller hemlöshet:

1. Alla ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas samordnade insatser utifrån individuella behov.
2. Antalet kvinnor respektive män som är intagna eller inskrivna på kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet, har stödboende eller vistas på hem för vård eller boenden (HVB) och inte har ordnat boende inför utskrivning ska minska.
3. Inträde på den ordinarie bostadsmarknaden skall underlättas för kvinnor respektive män som befinner sig i boendetrappor, träningslägenheter eller andra former av boende som tillhandahålls av socialtjänsten eller andra aktörer.
4. Antalet vräkningar ska minska och inga barn ska vräkas.

Enligt den senaste räkningen av hemlösa i Stockholm som gjordes våren 2006 har Norrmalm, tillsammans med ytterligare en stadsdel, flest uteliggare i staden. I enlighet med sociala enhetens mål att minska antalet härbärgesnätter och för att bli mer tillgängliga för personer som ofta har mycket svårt att ta kontakt med myndigheter arbetade en socialsekreterare/uppsökare vid Norrmalms stadsdelsförvaltning mellan september och december 2006 på heltid med hemlösa klienter som sov på natthärbärge. Detta möjliggjordes genom medel som beviljats från stadens centrala medelsreserv. Antalet härbärgesnätter har under 2007 minskat med cirka 16 % jämfört med 2006. Redan 2006 hade dock en minskning av antal hemlösa/bostadslösa skett med 21 % jämfört med 2005. De mer kvalificerade boendena, som exempelvis inackorderingshem där drogfrihet och omvårdnad ingår, har innevarande år ökat med 39 % jämfört med föregående år.

Minskade härbärgeskostnader ger på kort sikt ökade vårdkostnader, då behandling och kvalificerat boende har en högre dygnskostnad. En generellt försämrad fysisk hälsa hos klienterna, vilket kan märkas bland annat i att antal LVM-anmälningar från läkare ökade från sju 2005 till tretton 2006, ställer högre krav på omvårdnad och medför ökade boende- och behandlingskostnader.

Stadsdelsförvaltningens sociala enhet utvecklade under 2006 samverkan med Norra Stockholms psykiatri i och med det case managementprojekt, finansierat av Miltonmedel, som genomfördes i samverkan med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar, landstingets Beroendecentrum och Norrtulls psykiatri. Den utvärdering som Ersta Sköndal Högskola gjort av projektet visar att många klienter/patienter upplevde en förbättring av sin situation. Missbruk och psykisk hälsa är kärnområden i arbetet. De skattningsskalor (Audit/Dudit) som använts för att mäta klienternas alkohol och drogbruk visar på en nedgång av missbruket. Audit-skattningen som mäter alkoholkonsumtion, sjönk från ett medelvärde av 26.40 till 20.22 vid de två mättillfällena. Maxvärde är 40. Dudit-skattningen som mäter narkotikaanvändning sjönk från 20.7 till 14.4. Maxvärde 44. Klienternas egen uppfattning om insatsen i form av case manager är att de haft ett stort stöd. Inom området psykisk hälsa säger 35 personer av 40 att case managern är ett mycket stort stöd eller stöd till en del. För missbruk är motsvarande siffra 33 personer.

Uppsökaren och case managern har haft ett nära samarbete och arbetat tillsammans med att besöka härbärgen, bedriva uppsökande verksamhet och ta emot spontanbesök på stadsdelsförvaltningen, vilket möjliggjort såväl ökad kontinuitet som ökad säkerhet. Socialtjänstens insatser kan på så sätt bli mer tillgängliga för de hemlösa missbrukarna.

Under 2007-2008 planerar stadsdelsförvaltningens sociala enhet en fortsättning och vidareutveckling av insatserna för **de mest utsatta, hemlösa med tungt missbruk och personer med komplexa vårdbehov, missbruk i kombination med psykisk störning**. Huvudsyftet är att stärka vård- och boendekedjan för de mest utsatta, men även att implementera det påbörjade arbetet i den ordinarie verksamheten och ytterligare stärka samverkan med landstingets beroendevård och psykiatri i enlighet med vad Miltonmedlen syftade till. Personer med komplexa vårdbehov märks sällan i samhället, men kräver stora resurser och far oerhört illa. Långsiktigt arbete krävs för att kunna fortsätta och fullfölja intentionerna med Miltonprojektet (case management).

Stadsdelsförvaltningens sociala enhet har för närvarande ca 30 tränings-/försöklägenheter, där stadsdelsnämnden innehar förstahandskontrakt och klienten tecknar andrahandskontrakt med stadsdelsnämnden. För att kunna få tränings-/försöklägenhet krävs bl.a. genomförd missbruksbehandling och minst sex månaders dokumenterad drogfrihet. Boendet är en behandlingsresurs och ett sista led i rehabiliteringen. I tränings-/försöksboende ingår kontakt med hemstödet, dels i stödjande syfte men också ur kontrollsynpunkt. Hemstödet kommer under 2007 att utvecklas från stöd- till behandlingsfunktion, där varje enskild klient får en boendelots för att klara det vardagliga som krävs för att bo i eget boende och på sikt få eget kontrakt.

En stärkt vårdkedja

Regeringens strategiska mål

Ansökan relaterar i första hand till mål 1 men inbegriper även mål 2 och till viss del mål 3 och 4.

Mål för en stärkt vårdkedja

Stadsdelsförvaltningens sociala enhet arbetar för att stärka vårdkedjan och därmed öka möjligheten till ett självständigt liv för de mest utsatta, hemlösa med tungt missbruk och personer med komplexa vårdbehov.

Syfte

Socialtjänstens insatser ska bli mer lättillgängliga för de mest utsatta. Vårdkedjan ska utformas så att både kommunens och landstingets resurser kommer klienten tillgodo på bästa sätt och personalkontinuiteten blir så hög som möjligt. Vårdkedjan ska utvecklas så att den bättre motsvarar de behov som finns hos hemlösa med tungt missbruk och hos personer med komplexa vårdbehov, missbruk i kombination med psykisk störning. Dessa insatser förväntas medföra ökade vård- och boendekostnader i ett kortsiktigt perspektiv, men minskade kostnader på sikt.

Huvudsyftet är att stärka vård- och boendekedjan för de mest utsatta, men även att implementera det påbörjade arbetet i den ordinarie verksamheten och ytterligare stärka samverkan med landstinget. Ett syfte är också att socialtjänstens insatser ska bli mer lättillgängliga för de mest utsatta.

Berörda aktörer är Norrmalms stadsdelsförvaltning samt Norra Stockholms psykiatri med vilka gemensamma samråd och vårdplaneringar i mötesform äger rum var sjätte vecka och landstingets Beroendecentrum med vilka också samråd och vårdplaneringar i mötesform äger rum varje vecka. Även ett antal frivilligorganisationer berörs, exempelvis Convictus och Stockholms Stadsmission genom att case manager och uppsökare regelbundet besöker dagverksamheter och natthärbärgen. För uppföljning av verksamheten ska Ersta Sköndal Högskola svara.

Aktiviteter/Arbetsätt

Vårdkedjan stärks genom ett team bestående av en boendelots, en case manager samt en halvtids uppsökare med beräknad start den 1 januari 2008. Teamet arbetar utifrån följande vårdkedja: Härbärke → Behandling → Inackorderingshem → Träningslägenhet → Försökslägenhet → Egen lägenhet

- Uppsökaren ska arbeta uppsökande och utåtriktat med hemlösa klienter samt vara flexibel för besök på härbärke, samordning med socialsekreterare och klienten behjälplig att komma vidare i vårdkedjan.
- Case managern ska i viss mån arbeta uppsökande men framförallt samordna insatserna för klienter med komplexa vårdbehov. Case managern ska även leda och dokumentera verksamheten.
- Boendelotsen ska arbeta med klienter i tränings-/försökslägenhet med återfallsförebyggande åtgärder, färdighetsträning i att sköta hem och ekonomi samt social färdighetsträning för klienter som är i behov av det. Boendelotsen har kontakt med klienten under hela processen, dvs så snart en remiss för tränings-/försökslägenhet skrivits, innan inflyttning, genom den administrativa processen och sedan klienten flyttat in i lägenheten.

Under olika faser i vårdkedjan behövs olika former av insatser. Varje klient är aktualiserad hos en socialsekreterare på sociala enheten för utredning, motivation och beslut om insatser. En stor vinst ligger i att insatserna utförs av ett begränsat antal personer för att kunna ge maximal kontinuitet och bästa stöd till klienterna. Att begränsa antal utförare av insatserna ger även såväl samordnings- som ekonomiska vinster för kommunen. För en person som bor på härbärke behövs uppsökare och/eller case manager. För personer med komplexa vårdbehov behövs case manager under hela vårdkedjan. För personer som flyttat till tränings-/försökslägenhet behövs en boendelots. För de som bor i tränings-/försökslägenhet ingår återfallsförebyggande åtgärder, färdighetsträning i att sköta ett hem och sin ekonomi samt social färdighetsträning för klienter som är i behov av det.

Mätbara mål och förväntade effekter

- Ökad samverkan med frivilligorganisationer i syfte att få kontakt med för socialtjänsten okända hemlösa
- Minskat antal härbärgesnätter
- Ökat antal träningslägenheter
- Färre uppsägningar från försökslägenheter
- Stabilare vårdkedja, utan glapp mellan behandling och de olika boendestegen

Uppföljning/Utvärdering

Uppföljning av verksamheten sker fortlöpande i det dagliga arbetet samt vid veckovisa möten med medarbetare, enhetschef och biträdande enhetschef. En extern utvärdering av verksamheten görs av Ersta Sköndal Högskola. I denna kommer de klienter som ingått i verksamheten erbjudas att delta. Ett antal klienter, med tungt missbruk och lång erfarenhet av att bo på härbärke, som tidigare deltagit i en fokusgrupp kommer att utgöra en referensgrupp.

Organisation/Personal

Teamets personal består av 1,0 boendelots, 1,0 case manager samt 0,5 uppsökare varav de sökta medlen avser boendelots och case manager. Arbetstiden är förlagd dagtid måndag till och med fredag eller utanför kontorstid om så är lämpligt. Personalen är underställd enhetschef och biträdande enhetschef på sociala enheten, Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Budget för 2008

- 1,0 case manager och 1,0 boendelots under perioden 2008-01-01 - 2008-12-31, **995 000 kr**
- 0,5 uppsökare under perioden 2008-01-01 – 2008-12-31, **250 000 kr**
- Omkostnader såsom IT-stöd, telefon, lokalkostnad, SL-remsor till brukarna, taxiresor i förekommande fall mm **25 000 kr**
- Gemensamma utbildningsdagar med socialtjänst, frivilligorganisationer och landsting, **30 000 kr**
- Ökade boende/behandlingskostnader baserade på en uppskattning av 8 nya klienter/placeringar som placeras i genomsnitt 182 dygn vardera till en dygnskostnad om ca 1 030 kr, totalt **1 499 680 kr**
- Kostnad för leasingbil 2 500 kr per månad samt driftskostnad för bil inkl bensin 30 000 kr, totalt **65 000 kr**
- Kostnad för Ersta Sköndal högskolas verksamhetsuppföljning - kostnaden ännu ej framtagen

Förvaltningens förslag

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner ansökan till Socialstyrelsen om 995 tkr i utvecklingsmedel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden för de mest utsatta, hemlösa med tungt missbruk och personer med komplexa vårdbehov. Medlen motsvarar ett års lönekostnad för en boendelots och en case manager.

Bilaga

Överenskommelse om samverkan mellan Norra Stockholms sjukvårdsområde och Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder.